

PIAȚA UNICĂ COMPONENTĂ ESENȚIALĂ A INTEGRĂRII EUROPENE

*Asist univ. drd. Popa Lucia- Ramona
Universitatea” Constantin Brâncoveanu”- Pitești*

The functioning of the European Internal Single Market, that stands in the creation of a space without frontiers in which it is assured the free circulation of goods , of work- force, of services and capitals, was possible both due to competition as regards USA and Japan, but also from political considerations.

By Romania’s integration into the EU the internal market will furnish the latter major benefits: the increase of competition between firms, the improvement of competition by the restructuring of industry and by a more factors of production, a diversification of goods and services sat competitive prices, the creation of new working places but also a raised mobility of workers and unemployed the intensification of cohesion and convergence among the UE regions. The internal market can sustain Romania to become a country with a functional economy, capable to determine in its turn the welfare at comunity level.

Premisele creării Pieței Unice au costat atât în necesitatea protecției față de concurența americană și japoneză prin crearea unei producții de scară, dar și din considerente politice. Piața Unică presupune: libera circulație a capitalului, a persoanelor, a serviciilor și a bunurilor, înlăturarea controlului la frontiere, recunoașterea reciprocă a standardelor și a procedurilor de certificare, politica comercială comună, controlul Comunității asupra politicii concurențiale, fonduri structurale sporite.

Libera circulație a mărfurilor presupune eliminarea barierelor de orice natură la frontierele intracomunitare, cetățenii având posibilitatea să-și achiziționeze produsele din oricare stat membru fără a plăti taxe de import sau a completa formalități la frontiere. Pentru a oferi mai multă siguranță consumatorilor, legea comunitară cere producătorilor să aducă pe piață doar produse sigure. Astfel produselor alimentare li se impune un anumit grad de igienă și etichetare, prin precizarea ingredientelor, a instrucțiunilor de utilizare, a condițiilor de păstrare dar și a originii acestuia pe ambalaj dar și în reclame.

Produsele farmaceutice și cosmetice sunt supuse unor reglementări stricte acestea trebuind să conțină prospecte în legătură cu modalitățile de folosire, substanțele pe care le conțin, dar și contraindicațiile și reacțiile adverse pe care le generează. Produsele electrice trebuie să ofere siguranță în manipulare prin proprietățile fizice, mecanice sau electrice pe care le au.

Atunci când un produs este considerat periculos, autoritățile de supraveghere a pieței au dreptul să interzică vânzarea acestuia sau retragerea sa de pe piață. De asemenea există obligativitatea afișării prețului de comercializare pentru toate bunurile de consum, acesta având un caracter informativ, dând posibilitatea consumatorului să compare prețul aceluiași produs în diverse state europene.

În privința TVA, fiecare cetățean din UE poate să cumpere produse și servicii din oricare stat membru UE, și să plătească aceleași taxe care se aplică rezidenților țării respective. Astfel, cumpărăturile sunt aduse în țara de origine fără să se plătească TVA suplimentar - excepție făcând anumite mijloace de transport, iar acestea nu sunt supuse nici unui control la frontieră, cu excepția controalelor poliției publice. În cazul în care se transportă cantități mari de alcool și tutun (peste 800 de țigări, 90 litri de vin, 20 litri de băuturi tari, 110 litri de bere) se cer dovezi care să ateste că produsele respective sunt pentru utilizare personală.

Restricțiile aplicate importurilor, exporturilor și tranzitului pot fi justificate pe motive de moralitate publică, siguranță publică, protecția sănătății oamenilor, animalelor, plantelor, protecția patrimoniului cu valoare artistică, istorică sau arheologică, protecția proprietății industriale sau comerciale.

În ceea ce privește libera circulație a bunurilor , dacă România nu va adopta normele și standardele comunitare și mai ales nu le va respecta vor fi cauzate prejudicii grave atât propriei economii cât și statelor membre.

Libera circulație a persoanelor constă în eliminarea controlului persoanelor la trecerea dintr-o țară membră UE în alta. Cele douăsprezece principii ale Cartei Comunitare a Drepturilor Sociale Fundamentale ale Lucrătorilor prevăd:

- ✓ Dreptul de a munci în orice țară a UE;
- ✓ Dreptul la condiții de viață și de muncă îmbunătățite;
- ✓ Dreptul la libertate de asociere și negociere colectivă;

- ✓ Dreptul la pregătire profesională;
- ✓ Protecția copiilor și a adolescenților;
- ✓ Dreptul la protecție socială conform legislației naționale;
- ✓ Dreptul bărbaților și femeilor la tratament egal;
- ✓ Dreptul la protecția sănătății și securității muncii;
- ✓ Dreptul lucrătorilor la informare, consultare și participare;
- ✓ Libertatea de a alege o profesie și dreptul la un salariu corespunzător;
- ✓ Integrare socială și profesională îmbunătățită pentru persoanele invalide;
- ✓ Dreptul la un standard de viață decent pentru persoanele vârstnice.

Libertatea de mișcare presupune și libertatea de reședință care constă în dreptul de a trăi și lucra în oricare țară, pentru același salariu, având acces la educație și protecție socială cu drept de a vota și de a fi ales în aceleași condiții ca și cetățenii țării de reședință.

Libera circulație a persoanelor trebuie să evite proliferarea terorismului internațional, a imigrării clandestine și a traficului cu arme și cu droguri, lucru care se realizează prin cooperarea în domeniul justiției și afacerilor interne dar și prin înființarea unei rețele de schimb de informații în cadrul Europolului (European police Office- responsabil de colectarea și analiza informațiilor despre traficul de droguri, terorism, migrațiune ilegală, crimă organizată, în susținerea forțelor polițienești naționale și a cooperării transfrontaliere).

Inițial tratatul de la Roma prevedea libera circulație a persoanelor active din punct de vedere economic și a familiilor lor ca apoi prin Tratatul de la Maastricht să se introducă libertatea de mișcare a tuturor cetățenilor UE ca un drept fundamental.

Libertatea de circulație a angajaților reprezintă un proces lent și îndelungat – în anii 90 numai circa 2% din populația activă a UE lucra într-un alt stat membru.

De dreptul de a trăi și beneficia de protecție socială se bucură și liber profesioniștii: studenți, pensionari și alte categorii de populație care nu lucrează dar care dovedesc că au suficiente venituri cât să nu devină o povară pentru țara gazdă.

Pentru a facilita libera mișcare a tinerilor muncitori, studenților și oamenilor de știință, Comisia Europeană a lansat mai multe programe:

- ✓ Tineretul pentru Europa - care sprijină dezvoltarea schimburilor de tineri între 15 și 25 de ani;
- ✓ Socrates - care are ca scop mobilitatea studenților și profesorilor, a învățării limbilor moderne, a dezvoltării rețelei de centre naționale de informarea asupra recunoașterii diplomelor academice și a perioadelor de studii;
- ✓ Leonardo da Vinci- program de perfecționare profesională continuă, de parteneriat între universități și industrie.

Barierile care țin de libera circulație a persoanelor se referă la cultură, legislație și lipsă de coordonare a sistemelor sociale de securitate. Pentru noile state membre s-a introdus o perioadă de tranziție conform regulii 2+3+2.

Efectele liberei circulații asupra României vor fi pozitive, studenții vor avea acces să studieze în orice țară membră a UE și totodată vor fi recunoscute diplome și profesii.

Libera circulație a serviciilor constă în faptul că unei firme dint-un stat membru UE îi este suficientă licența din țara de origine pentru a putea opera pe întreg teritoriul UE. Conform ART. 50 din Tratatul Comunităților Europene, serviciile sunt activități remunerate care nu intră sub incidența prevederilor privind libera circulație a bunurilor, capitalurilor sau persoanelor.

Acquis-ul prevede că remunerarea trebuie să vină dintr-o sursă privat drept care serviciile educaționale nu intră sub incidențele liberei circulații a serviciilor. Deși acest sector ocupă cea mai mare parte a forței de muncă liberalizarea s-a făcut lent și cu dificultate: serviciile bancare la 1 ianuarie 1993, serviciile de asigurări la 1 iulie 1994, serviciile privind investițiile la 1 ianuarie 1996, telecomunicațiile la finele anului 1998, telefonია mobilă la 1 ianuarie 2003.

Formarea Pieței Unice a serviciilor - bănci, asigurări, transporturi au importanță deosebită pentru că determină o alocare eficientă a resurselor și o calitate superioară serviciilor furnizate, beneficiarul principal fiind consumatorul care primește o calitate mai bună la un preț mai mic.

Dreptul de exercitare a serviciilor de transport constă în liberalizarea serviciilor de transport auto, aerian, feroviar și maritim. De asemenea liberalizarea serviciilor cuprinde și construirea rețelilor trans-europene, de infrastructură, de furnizare a energiei electrice, a celor informatice și de transmitere prin satelit.

Libera circulație a capitalurilor implică eliminarea controlului asupra fluxurilor de capital, îmbinând armonizarea taxelor naționale pentru a asigura o concurență corectă între statele cu fiscalitate redusă și cele cu fiscalitate ridicată.

Liberalizarea circulației capitalului a fost concepută în trei etape:

- Liberalizarea operațiunilor cu capital - credite bancare sau investiții directe care sunt legate de libertatea circulației persoanelor și bunurilor și de libertatea de constituire a instituțiilor;
- Liberalizarea operațiunilor cu titluri financiare oferind posibilitatea de arbitraj între piețele financiare ale țărilor membre;
- Liberalizarea operațiunilor cu împrumuturi financiare și cu instrumente ale pieței monetare.

Liberalizarea circulației capitalurilor presupune existența unui sistem financiar solid fără de care România ar putea avea probleme asupra balanței sale externe de plăți dar și asupra instituțiilor financiare.

Experții comisiei Uniunii Europene consideră că funcționarea Pieței Interne Unice are efecte favorabile asupra economiilor țărilor membre datorită²⁵ :

- Creșterii concurenței între firme, în sectorul productiv și cel al serviciilor;
- Diversificarea produselor și serviciilor la prețuri competitive;
- Rapiditate mai mare și costuri mai mici ale livrărilor transfrontaliere datorită lipsei controalelor la frontieră;
- Accelerarea restructurării în industrie și intensificarea competitivității;
- Mobilitate crescută în cadrul U.E. a lucrătorilor;
- Crearea de noi locuri de muncă și creșterea suplimentară a veniturilor în U.E.
- Creșterea convergenței și coeziunii între diferitele regiuni ale U.E.
- Rate mai mici ale inflației;
- Descurajarea marilor monopoluri naționale prin promovarea unui climat concurențial;
- Creșterea importantă a comerțului intracomunitar și a ponderii țărilor U.E. în totalul investițiilor străine directe.

În opinia specialiștilor realizarea pieței unice interne în cadrul Uniunii Europene generează efecte pozitive și negative atât din punct de vedere intra-comunitar cât și extra comunitar²⁶ .

Incidențe intra-comunitare, efecte pozitive:

- Stabilitate monetară prin întărirea sistemului monetar european și a unei strânse cooperări în planul politicilor monetare;
- Accelerarea procesului de inovare tehnologică în țările membre, atât sub incidența cooperării cât și a concurenței intracomunitare. Aceasta implică un sprijin material și financiar pentru a determina o diseminare rapidă a rezultatelor cercetării științifice și tehnice atât la nivelul firmelor cât și la nivelul țărilor mai puțin dezvoltate din interiorul comunității;
- Stimularea suplimentară a procesului de intensificare a schimburilor comerciale intracomunitare, fără a fi blocate schimburile economice cu terții;
- Creșterea competitivității produselor (din punct de vedere al costurilor și prețurilor) și a creșterii locurilor de muncă în cadrul Comunității.

Incidențe intra-comunitare, efecte negative

- Sporirea treptată a competențelor supranaționale acordate instituțiilor comunitare ceea ce va împiedica guvernele naționale din statele membre ale U.E. să promoveze programe economico - sociale în interesul propriilor popoare;
- Afectarea suveranității și intereselor unor țări mai mici ca urmare a renunțării la principiul unanimității în adoptarea unor hotărâri importante în cadrul U.E.
- Menținerea contradicțiilor intracomunitare pe plan economic deoarece nivelul de dezvoltare economică al statelor membre și interesele acestora nu vor putea fi pe deplin armonizate;
- Nivelul de competitivitate al multor produse din țările mai mici și mai slabe economic nu se va putea ridica la nivelul performanțelor atinse de principalele state membre.

Incidențe extra-comunitare efecte pozitive:

- Formarea unei grupări economice relativ omogene și cu o deosebită forță concurențială care poate să devină un factor dinamic în întreaga economie mondială. Aceasta va prezenta o mai mare

²⁵ Dumitru Miron (coord) *Economia Uniunii Europene, Ed. Luceafărul, 2003*

²⁶ Diaconescu M. *Economie europeană. Fundamente și etape ale construcției europene, Ed. Uranus, 2004*

stabilitate economică ceea ce va atrage într-o măsură mai mare investitorii și creditorii din alte țări;

- Dezvoltarea potențialului economic și a capacității de absorbție a pieței comunitare creează noi deșee pentru țările terțe care se vor putea transforma, în realitate, numai atunci când serviciile și produsele acestora vor fi de cea mai bună calitate și competitivitate din punct de vedere al eficienței economice.

Incidențe extra-comunitare efecte negative:

- Devenind un puternic centru economic comercial și politic UE reprezintă un concurent puternic pentru celelalte state și grupări de state ale lumii –SUA, Japonia țările puternic industrializate ceea ce va genera noi conflicte de interese pe piața mondială;
- Se consideră că schimburile comerciale cu țările terțe vor cunoaște o diminuare, în timp ce schimburile intra-comunitare se vor intensifica cu efecte negative în planul politicii comerciale ale țărilor terțe față de UE.

Legislația Pieței Interne Unice garantează libera circulație a mării majorități comercializate în interiorul U.E., controalele la frontieră fiind eliminate cu succes. Conform experților Comisiei Europene Modificările aduse procedurilor vamale și fiscale prin suprimarea lor au redus cu 2/3 costul livrărilor transfrontaliere eliminând aproximativ 60 de milioane de formalități vamale.

Odată cu integrarea României în UE, Piața Internă Unică va furniza acesteia beneficii majore²⁷:

- Dezvoltarea comerțului dar și a relațiilor economice armonioase între părți sprijinind economia națională și piața forței de muncă;
- Accesul la piețele de capital și investiții europene, la noile echipamente și sisteme informaționale, la know –how managerial și tehnici organizaționale din țările dezvoltate;
- Accesul la fondurile structurale ale UE ;
- Introducerea tehnologiilor moderne și diminuarea costurilor de producție;
- Oportunități oferite de implementarea Uniunii Economice și Monetare, prin stoparea fenomenului inflaționist, stabilizare macroeconomică, atractivitate pentru capital străin;
- Perspectiva dobândirii de către cetățenii români a drepturilor ce decurg din acordarea cetățeniei europene ;
- Posibilitatea de perfecționare profesională și acces pe piața europeană a muncii pentru cetățenii români,
- Concurență sporită între firmele autohtone și cele comunitare.

Integrarea economiei românești în Piața Unică ar putea determina falimentarea și chiar dispariția multor firme românești care nu ar reuși să fie competitive din cauza costurilor mari de producție înregistrate .

Pentru a beneficia de avantajele oferite de Piața Unică s-a pornit de la premiza finalizării construcției instituționale a economiei de piață prin acordarea drepturilor de proprietate, asigurarea funcționării și stabilității cadrului legislativ, încheierea reformei sistemului bancar, dezvoltarea concurenței prin simplificarea procedurilor de intrare pe piață și reducerea duratei de operaționalizare a falimentului, îmbunătățirea mediului de afaceri.

Atunci când sunt respectate toate regulile Piața Internă Unică, poate ajuta România să devină o țară cu o economie de piață funcțională, capabilă la rândul său să genereze bunăstare la nivel comunitar.

²⁷ Sterian Dumitrescu (coord) *Uniunea Europeană*, Ed. Independența Economică, 2002